

Claus Kjeld Jensen
Varde Museum,
Lundvej 4,
6800 Varde

Vestergade 5-7
DK-6870 Ølgod
Tlf.: 75245644
Mail: kons@konsvest.dk
www.konsvest.dk

Ølgod, den 25. juni 2013

KCV J. Nr. 13044

Konserveringsoverslag vedr. et bunkermaleri ved Blåvand fyr. Aben mod syd.

På anmodning af museumsdirektør, Claus K. Jensen er der udarbejdet en overslagspris på konservering og restaurering af det ene bunkermaleri ved Blåvand strand.

Ved besigtigelse den 24. maj 2013 har malerikonservator, Teodora Boyadshieva og konservator, Michael Højlund Rasmussen foretaget en konserveringsmæssig vurdering af to vægmalerier på en tysk bunker ved Blåvand af den tyske kunstner Jörg Immendorff (1945 – 2007), "The Ape as Artist". Maleriet består af to malerier med samme motiv på hver sin side af bunkeren. Værket blev skabt i forbindelse med Elle-Mie Ejdrup Hansens projekt, "Linien – Lyset, Fredsskulptur" i 1995,

Bunkeren er placeret få hundrede meter fra Blåvand Fyr på stranden indenfor det militære område (ingen afspærring). Der er således fri adgang fra stranden og klitterne. Bunkeren er en forholdsvis stor kvadratisk konstruktion på ca. 16 x16 m og ca. 4 m høj. Den side der vender mod havet (vest) er delt i to felter, hvor det venstre er bemalet med en siddende abe, der holder en pensel. Rundt om hjørnet til højre – mod syd - er der på venstre side af facaden malet et tilsvarende motiv.

Konserveringsetiske overvejelser

Det skønnes umiddelbart, at aben mod syd kan reddes ved en konserveringsmæssig indsats – men at det bliver meget svært at gøre noget fyldestgørende for motivet på vest-siden. Når et motiv er så nedbrudt, at over 70 % mangler, er det fra et konserveringsetisk synspunkt ikke muligt at restaurere motivet uden, at der bliver tale om en egentlig rekonstruktion – altså konservatorens værk snarere end kunstnerens.

Kun hvis den nødvendige dokumentation kan tilvejebringes, kan det foreslås, at man rekonstruerer maleriet på baggrund heraf. Man kan f.eks. genskabe maleriet digitalt og på den måde anskueliggøre, hvor meget der vil være nyt og originalt, før beslutningen tages.

Ifølge billedkunstner, Elle-Mie Ejdrup Hansen er det meget vigtigt, at Immendorffs billeder ses i sammenhæng med de to videoer, som han lavede i forbindelse med "The Ape as Artist". Brug og anvendelse af disse videoer opfattes som en integreret del af værket og fordrer dels tilladelse fra hende samt betaling af afgift til Copydan. På samme måde vil en rekonstruktion af det vestvendte abe-motiv fordrer tilladelse fra Immendorffs efterladte, da en rekonstruktion netop kan opfattes som en kopi (noget andet end det originale).

Elle-Mie Ejdrup gør samtidig opmærksom på, at det aldrig har været intentionen, at værkerne på Vestkysten skulle have blivende karakter. De officielle tilladelser til at opføre værkerne blev i sin tid givet på betingelse af, at de blev fjernet igen. Enkelte værker undgik denne skæbne som f.eks. muldyrene ("Bunker-Mule" af Bill Woodrow) ikke langt fra Blåvand bunkeren. Der henvises til Elle-Mie Ejdrups hjemmeside:

<http://ejdruphansen.dk/linien-lyset/>

Dersom ovenstående forhold bliver afklaret, vil Elle-Mie Ejdrup gerne bidrage til, at malerierne bevares.

En anden væsentlig forudsætning, som derfor først bør være på plads, er, om vægmaleriet overhovedet er bevaringsværdigt. Vi anbefaler, at man konsulterer en kunsthistoriker, der arbejder med samtidskunst – konkret vil det være nærliggende at indhente en fagligt begrundet udtalelse fra Esbjerg Kunstmuseum for at få fastslået bevaringsværdigheden af dette værk.

Det er vigtigt, at beslutningen om bevaring og konservering af vægmaleriet primært tages på baggrund af en kunstfaglig vurdering snarere end med udgangspunkt i omkostningerne ved en konservering.

Det er vigtigt for os, at de særlige forhold omtalt af Elle-Mie Ejdrup Hansen bliver respekteret.

Teknik og beskrivelse af bunkermaleriet ved Blåvand fyr.

Aben mod syd. Bunkermaleriet måler cirka 370 cm (h) x 250 cm (b). Bemalingen giver umiddelbart indtryk af at være oliemaling. Det første indtryk er, at farvelaget er blevet påført direkte på betonen formodentlig uden isolerende eller forberedende lag.

Motivet er ikke skadet nær så meget som den anden abe, der er placeret mod vest. Motivet er (i begge tilfælde) malet i en karmoisinrød farve og en del af motivet er gået tabt især i den øverste del af maleriet. Det skønnes, at mellem 30 og 40 % af motivet er slidt af pga. den meget aggressive vind og et meget basisk underlag. Desuden er en stor del af abens krop dækket af graffiti i forskellige farver på og ved siden af motivet. Visse steder sidder farvelaget løst, og der er nogle få steder med saltudfældninger i form af hvide plamager. Derudover er der flere steder revner og huller i betonen i forskellige størrelser. Nogle af dem er konstruktive revner, og de skyldes bevægelser i hele betonkonstruktionen. Andre er smallere og danner et netværk af revnedannelser. På en stor del af de konstruktive revner er der en slags belægning eller skimmel, som har en mørk farve, og derfor virker det, som om revnerne er fugtige.

Det andet farvelag.

Under det røde farvelag er der et gult farvelag. Der kan evt. være tale om en tidligere graffiti eller om et forsøg af kunstneren selv på at male aben med en anden farve. Den gule farve kan ses under den røde maling, men kun i nogle bestemte områder i den nederste del af maleriet. Der er ingen andre informationer om perioden for det andet farvelag, men kemiske analyser kan udføres for at identificere pigmenterne og bindemidlet, der er anvendt i både den originale og den anden maling.

Det tredje farvelag fremstår af graffiti.

Det er malet graffiti i en kombination af hvide, blå gule og sorte farver på og ved siden af motivet. Det er muligt, at graffitien ved siden af aben tidligere har været vasket grundigt af, men spor af den er stadigvæk synlige på betonens baggrund.

Fjernelse af graffiti: Vedhæftningen mellem det oprindelige farvelag og graffitien er ret stærk. Formodentlig vil en kombination af kemisk afrensning og mekanisk afskrabning give positive resultater.

Arbejdsforslag.

- Der foretages en overfladeafrensning med enten en kombination af vandbaserede midler, eller med kemisk afrensning.
- Graffiti afrensningen begrænses til kun at omfatte områderne med det oprindelige farvelag.
- Konsolidering af afskalninger og opskalninger lokalt.
- Udfyldning af store revner og huller.
- Imprægnering med Sylan (et silan- baseret, vandafvisende produkt til beton som anvendes til beskyttelse af mineralske overflader mod indtrængen af vand og vandopløselige stoffer).
- Retouchering af farvelaget og genetablering af motivet.
- Applicering af beskyttende lag.
- Fotodokumentation og en skriftlig rapport.

Overslagspris

Konservatortimer inkl. kørsel (Timeforbruget svarere til 11 dages arbejde for 2 konservatorer)	240 timer	à kr. 495,00	-	kr. 118 800,00
Besigtigelse, overslag og inkl. konserveringsrapport	10 timer	à kr. 495,00	-	kr. 4 950,00
Kørsel i alt 22 x Ølgod-Blåvand á 52 km	1144 km	à kr. 3,82	-	kr. 4 370,08
		I alt	-	kr. 128 120,08

Prisen er ekskl. moms.

Kilometerpris og diæter er beregnet efter den p.t. gældende satser, men vil blive afregnet efter den til enhver tid gældende sats på tidspunktet for arbejdets udførelse.

Prisen omfatter ikke leje af stillads. Opstilling af et passende og autoriseret stillads aftales nærmere med konserveringscentret.

Overslaget forudsætter desuden, at der ikke opstår uregelmæssigheder, der vil forrykke tidsplanen væsentligt.

Med venlig hilsen

Teodora Boyadzhieva,
Malerikonservator

Michael Højlund Rasmussen
Ledende konservator

